

а новчанице и ковани новац које гласе на КМ, законско су средство плаћања на територији Босне и Херцеговине.

Централна банка БиХ се брине да КМ буде стабилна и сигурно средство плаћања, што она и јесте. Њена стабилност је оправдан разлог за тврдњу да је штедња у КМ сигурна. Наиме, захваљујући принципу валутног одбора (енг. currency board) свака издана новчаница и кованица КМ мора имати пуно покриће у иностраној валути по фиксном курсу 1 КМ : 0,51129 евра, што је створило велико повјерење грађана БиХ у стабилност и конвертибилност КМ.

За детаљније информације о раду и надлежностима Централне банке БиХ посјетите веб страницу www.cbbh.ba.

СВЈЕТСКИ ДАН ШТЕДЊЕ

Свјетски дан штедње обиљежава се 31. октобра као сјећање на Први међународни конгрес штедионичара одржан на тај дан 1924. године у Милану (Италија).

Тада су се састали представници свјетских штедних институција из 27 земаља свијета желећи пронаћи излаз из кризе настале након Првог свјетског рата.

Закључили су да је штедња пријеко потребна за развој човјечанства и осигурања боље будућности за све грађане.

ПРИМЈЕР ШТЕДЊЕ¹

Особа А након завршене средње школе почела је да ради. Жели да сљедеће године упише факултет и одлучила је да штеди и за годину дана уштеди новац за уписнину. У тренутку доношења одлуке имала је 500 КМ и одлучила да тај износ положи на слободну штедњу. Поред овог износа, одлучила је да сваки мјесец од зараде издваја по 100 КМ у наредних 12 мјесеци.

¹ Примјер је илустративног карактера и не мора одговарати било којем финансијском производу на тржишту.

Особа Б је на штедној књижици коју су јој отворили родитељи имала 500 КМ. Одлучила је с уписом првог разреда средње школе наведени износ положи на слободну штедњу и да сваки мјесец издваја по 20 КМ. Жели да када заврши средњу школу сакупи новац за уписнину на факултет.

Под претпоставком да обе особе имају каматну стопу од 2% годишње, која ће особа лакше остварити циљ?

Особа А почиње са штедњом у 18. години живота				
Процент годишњег обрачуна камате	Почетни улог	Мјесечни издатак	Број мјесеци	Укупна уштеђевина
2%	500 КМ	100 КМ	12	1.734 КМ
Особа Б почиње са штедњом у 14. години живота				
Процент годишњег обрачуна камате	Почетни улог	Мјесечни издатак	Број мјесеци	Укупна уштеђевина
2%	500 КМ	20 КМ	48	1.550 КМ

Особа која је започела са штедњом раније и без запослења и с мањим улозима, уштедјела је приближно исти новац као и особа која је издвајала већи износ, али је касније започела са штедњом.

КОРИСНИ САВЈЕТИ

Разне врсте потреба могу бити задовољене штедњом и те потребе не требамо мијешати. Нпр. штедњу за одмор требамо одвојити од штедње за старост или у случају незапослености.

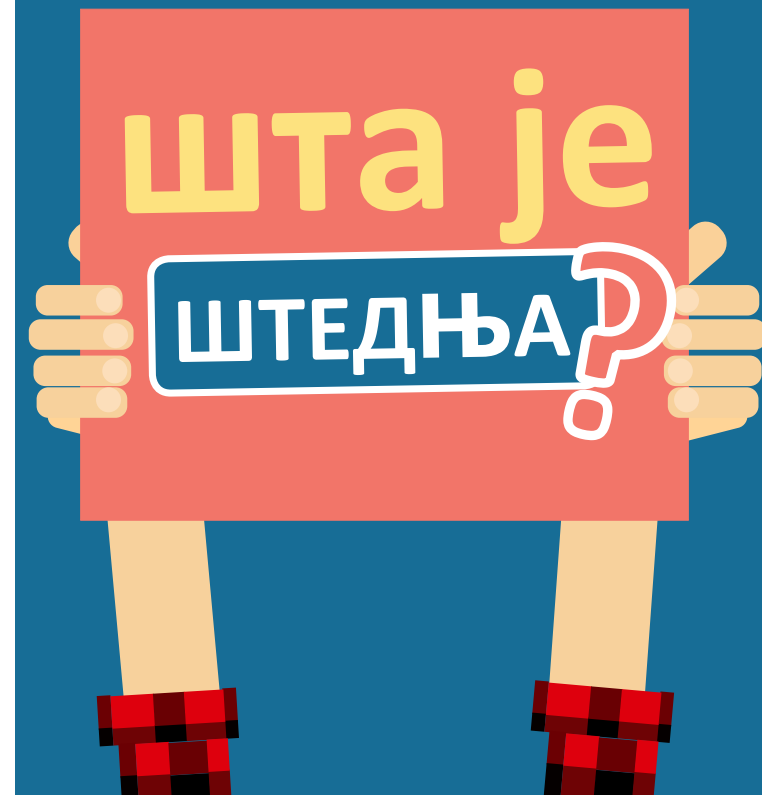
Сакупљајте „ситниш“ који вам смета по џеповима и немојте га трошити на непотребне ствари. Временом ћете се изненадити колико новца можете уштедјети на такав начин.

Настојте се придржавати плана штедње, односно да редовно издвајате за штедњу износ новца који сте испланирали.

Планирани износ новца за штедњу издвојите прије него што дођете у прилику да га потрошите.

CENTRALNA BANKA
BOSNE I HERCEGOVINE

ЦЕНТРАЛНА БАНКА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Пројекат финансира
EFSE Development Facility

ШТА ЈЕ ШТЕДЊА?

Штедња представља чување материјалних добара или новца. Она нам обезбјеђује материјалну, односно финансијску сигурност и помаже нам да лако превазиђемо ситуације када нам је новац хитно потребан, а не може се обезбиједити из редовних извора. Представља основу за дугорочну финансијску стабилност.

Штедњом учите да користите новац на рационалан начин и да будете свјесни његове вриједности кроз вријеме. Штедња не представља само чување новца, већ истовремено и његово улагање у одређеном периоду.

РАЗЛОЗИ ЗА ШТЕДЊУ

Штедња представља износ џепарца или прихода који нисте потрошили, већ сте га сачували за одређену сврху. Без уштеђевине, неочекивани догађаји могу постати велики финансијски терет. Уштеђевина помаже појединцима или породици да постану финансијски сигурни.

Бројни су разлози и циљеви за штедњу који представљају одраз вриједности, личних жеља и потреба, те су видљиви из постављених финансијских циљева.

Разлози за штедњу:

- Остварити неки одређени, краткорочни циљ (нпр. одлазак на концерт, одлазак на излет с пријатељима);
- Спремност за неочекиване трошкове (нпр. поправак рачунара, бицикла);
- Планирање за будуће циљеве (нпр. штедња за студирање или куповину стана).

НАШ САВЈЕТ: Ако желите да штедите, потребно је да будете посвећени и дисциплиновани и то није тако тешко када пронађете ваљан мотив.

КАКО ОДРЕДИТИ ИЗНОС НОВЦА ЗА ШТЕДЊУ?

Редовно одвајање новца за штедњу може помоћи за реализацију планираних активности или превазилажење непредвиђених ситуација. Новац који сте уштедјели помоћи ће вам и у старости, те поред пензије може значајно допринијети вашем кућном буџету.

У циљу одређивања износа новца који можете штедјети, потребно је:

- Израчунати износ тренутних трошкова;
- Размислити о промјенама које можете увести како би смањили поједине трошкове;
- Размислити о стварима које су нам потребне, а које нису, иако их желите;
- Добро размислити о свим свакодневним као и о мјесечним трошковима.

ВРСТЕ ШТЕДЊЕ

Основне врсте штедње су: **штедња у „касици“ и штедња у банци.**

Штедња у „касици“ је најчешћи начин штедње. На овај начин уштеђени новац је лако доступан у сваком тренутку. Међутим, овом врстом штедње, уштеђени новац је изложен ризицима попут крађе, пожара и слично.

Када знате да новац имате у касици, можда ћете често посегнути за новцем и може се десити да новац оде на ствари које вам нису биле неопходне.

Позитивна страна овог вида штедње је да ће вам новац бити при руци уколико вам хитно затреба, али на овај начин губите додатне приносе или друге повољности које бисте остварили штедњом у банци или кроз неки други формални вид штедње који доноси принос.

Штедњом у банци ваш новац остварује додатне приносе од камате. Камата је накнада коју вам банка исплаћује за новчана средства која им дате на чување.

Предност овог начина штедње јесте што путем камате увећавате вашу уштеђевину, те смањујете ризик од губитка новца услијед крађе или материјалног оштећења. Међутим, важно је знати да код орочене штедње право на камату остварујете само уколико новац не повучете прије истека орочења.

Уколико желите да почнете са штедњом, а немате већи износ новца на располагању, постоје могућности постепене или отворене (слободне) штедње. Већина банака за овакав вид штедње захтијева минималне мјесечне уплате, а уколико су ваше мјесечне уплате редовне, можете остварити и додатне бонусе као што су више каматне стопе и слично.

НАШ САВЈЕТ: Почните штедјети рано, будите упорни и паметно усмјеравајте своју уштеђевину.

ДА ЛИ ЈЕ УШТЕЂЕВИНА У БАНКАМА СИГУРНА?

Ризици од губитка новца путем штедње у финансијским институцијама су умањени и постојањем Агенције за осигурање депозита у Босни и Херцеговини.

Од 2001. године Агенција за осигурање депозита осигурава депозите физичких лица у домаћој и страног валути који се налазе у банкама у Босни и Херцеговини. Осигурани износ тренутно је 50.000,00 КМ по особи по банци чланици. За детаљније информације о раду Агенције за осигурање депозита као и самом осигурању депозита посјетите веб страницу www.aod.ba.

ДА ЛИ ЈЕ ШТЕДЊА У КМ СИГУРНА?

Новчана јединица Босне и Херцеговине је конвертибилна марка (КМ) чија је међународна ознака BAM, која се дијели на 100 фенинга,